

TRAINING

Ervaringsdeskundigheid in onderzoek

Trainershandleiding

Petri Embregts, Sanne Giesbers, Kim Beenhakker,
Luciënne Heerkens, Sheelah Nulkes

Ontwikkelaars

prof. dr. Petri Embregts
dr. Sanne Giesbers
Kim Beenhakker
Luciënne Heerkens
Sheelah Nulkes

Vormgeving

Einder Communicatie

Dankvermelding

Wij willen Ellis Jongerius en Ineke Wolters van de LFB bedanken voor hun bereidheid mee te denken in de opzet van de werkvormen binnen deze training. De LFB is de landelijke belangenorganisatie dóór en vóór mensen met een verstandelijke beperking.

Voor je ligt de trainershandleiding van de training ‘Ervaringsdeskundigheid in onderzoek’. Aan de hand van deze training maken de deelnemers kennis met alle stappen van het doen van wetenschappelijk onderzoek.

Over deze training

De Academische Werkplaats Leven met een verstandelijke beperking (AWVB; Tranzo, Tilburg University) doet onderzoek met en voor mensen met een verstandelijke beperking.

We ontwikkelen nieuwe kennis, die we zoveel mogelijk delen. Zodat die nieuwe kennis ook een plek krijgt in het onderwijs en de zorg. Ons doel? Betere zorg en ondersteuning en een betere kwaliteit van leven voor mensen met een verstandelijke beperking. Om daarmee hun plek in de samenleving te versterken.

De AWVB vindt het belangrijk dat ervaringsdeskundigen met een verstandelijke beperking meedenken en meewerken in de onderzoeken die (ook) over hen gaan.

Zo willen we ervoor zorgen dat onze onderzoeken optimaal aansluiten bij de behoeften van mensen met een verstandelijke beperking. De AWVB ontwikkelde daarom deze training, om ervaringsdeskundigen met een verstandelijke beperking kennis te laten maken met het doen van wetenschappelijk onderzoek.

Veel inspiratie gewenst met het inzetten van deze training!

Prof. dr. Petri Embregts

Academische Werkplaats Leven met een verstandelijke beperking, Tranzo, Tilburg School of Social and Behavioral Sciences, Tilburg University

Colofon	2
Voorwoord	3
Algemene informatie over de training	6
Leerdoelen en leerbijeenkomsten	7-8
Vorbereidingsformulier leerbijeenkomst 1	9-10
Vorbereidingsformulier leerbijeenkomst 2	11-12
Vorbereidingsformulier leerbijeenkomst 3	13-14
Vorbereidingsformulier leerbijeenkomst 4	15-16
Vorbereidingsformulier leerbijeenkomst 5	17-18
Vorbereidingsformulier leerbijeenkomst 6	19-20

Bijlagen leerbijeenkomst 1 - werkvormen

Bijlage 1.1 1 beeld	21
Bijlage 1.2 Mijn bouwstenen	22-23
Bijlage 1.3 Waar denk je aan bij 'onderzoek doen'?	24
Bijlage 1.4 Thuisopdracht - straatnamen	25
Bijlage 1.5 Letters	26

Bijlagen leerbijeenkomst 2 - werkvormen

Bijlage 2.1 Welke kennis	27
Bijlage 2.2 Post it!	28

► **Bijlagen leerbijeenkomst 3 - werkvormen**

Bijlage 3.1 Doe een stap naar voren	29
Bijlage 3.2 Wat willen jullie weten?	30
Bijlage 3.3 Vul het in	31

Bijlagen leerbijeenkomst 4 - werkvormen

Bijlage 4.1 Bedenk een vraag	32
Bijlage 4.2 Oefenen met kwantitatief onderzoek	33-35
Bijlage 4.3 Oefenen met kwalitatief onderzoek	36
Bijlage 4.4 Kwantitatief of kwalitatief	37

Bijlagen leerbijeenkomst 5 - werkvormen

Bijlage 5.1 Waar denk je aan bij... ..	38
Bijlage 5.2 Stel je vraag	39
Bijlage 5.3 Zoek de verschillen	40
Bijlage 5.4 Woordzoeker	41

Bijlagen leerbijeenkomst 6 - werkvormen

Bijlage 6.1 Weet jij nog?	42
Bijlage 6.2 Zelf rapporteren	43
Bijlage 6.3 Complimentendouche	44

Deze training heeft als doel om ervaringsdeskundigen met een verstandelijke beperking kennis te laten maken met het doen van wetenschappelijk onderzoek. Wat is wetenschappelijk onderzoek en uit welke stappen bestaat het?

Doelgroep

De training is geschikt voor mensen met een verstandelijke beperking die de opleiding tot ervaringsdeskundige hebben afgerond.

Duur

6 leerbijeenkomsten van ieder 2,5 uur (150 minuten). Per leerbijeenkomst is ruim 2 uur (130 minuten) aan activiteiten opgenomen. Daarmee kan er in iedere leerbijeenkomst twee keer 10 minuten pauze ingezet worden op een moment naar eigen keuze. In de leerbijeenkomst staat per onderdeel een tijdsindicatie weergegeven.

Extra aandachtspunten in de voorbereiding

De training dient gegeven te worden door een trainer met kennis en ervaring op het gebied van het doen van wetenschappelijk onderzoek.

Wij adviseren de training samen te geven met een ervaringsdeskundige co-trainer. In de bijbehorende co-trainerhandleiding staat per leerbijeenkomst uitgewerkt welke activiteiten de co-trainer, samen met de trainer, kan uitvoeren. Bespreek voorafgaand aan de leerbijeenkomst met de co-trainer wat hij of zij binnen deze onderdelen kan en wil uitvoeren.

De deelnemershandleiding dient voorafgaand aan de training afgedrukt te worden en tijdens de eerste leerbijeenkomst uitgereikt te worden aan de deelnemers.

Noot: we adviseren om deze training als geheel te volgen, en geen losse onderdelen te verzorgen. De leerbijeenkomsten, leerdoelen en werkvormen in deze training staan met elkaar in verband.

Leerdoelen

Na het volgen van deze training kan de deelnemer:

1. Benoemen wat we onder '**onderzoek doen**' verstaan.
2. Benoemen welke **drie soorten kennis** belangrijk zijn in onderzoek.
3. Benoemen **waarom** we onderzoek doen.
4. Benoemen **wie** er onderzoek doet.
5. Benoemen uit welke **vier stappen** onderzoek doen bestaat.
6. Benoemen hoe een onderzoek **voorbereid** moet worden.
7. Benoemen hoe je de **onderzoeksvraag** bepaalt.
8. Benoemen op welke **twee manieren** je onderzoek kunt doen: **kwantitatief en kwalitatief**.
9. Benoemen hoe je in een onderzoek **gegevens kunt verzamelen**.
10. Benoemen hoe je in een onderzoek **gegevens kunt analyseren**.
11. Benoemen hoe kennis uit een onderzoek **gerapporteerd en gedeeld** kan worden.

Leerbijeenkomsten

Deze training bestaat uit zes leerbijeenkomsten (dat wil zeggen: trainingsbijeenkomsten of lessen). De opzet en de benodigdheden zijn voor elke leerbijeenkomst uitgewerkt in een voorbereidingsformulier. In deze training wordt gebruik gemaakt van verschillende werkvormen. In de voorbereidingsformulieren wordt verwezen naar deze werkvormen; de werkvormen worden in de bijlage verder toegelicht.

Overzicht leerbijeenkomsten en werkvormen per leerdoel

TABEL 1: KOPPELING VAN LEERBIJEENKOMSTEN, WERKVORMEN EN LEERDOELEN

	Leerbijeenkomst 1	Leerbijeenkomst 2	Leerbijeenkomst 3	Leerbijeenkomst 4	Leerbijeenkomst 5	Leerbijeenkomst 6
Duur ▶	150 minuten	150 minuten	150 minuten	150 minuten	150 minuten	150 minuten
Leerdoel ▼						
1	<ul style="list-style-type: none"> • Waar denk je aan bij 'onderzoek doen'? • Straatnamen (thuisopdracht) • Letters 	<ul style="list-style-type: none"> • Straatnamen (thuisopdracht) 	-	-	-	-
2	-	<ul style="list-style-type: none"> • Welke kennis? 	-	-	-	-
3	-	<ul style="list-style-type: none"> • Post it! 	<ul style="list-style-type: none"> • Post it! • Vul het in 	-	-	-
4	-	<ul style="list-style-type: none"> • Post it! 	<ul style="list-style-type: none"> • Post it! 	-	-	-
5	-	-	<ul style="list-style-type: none"> • Doe een stap naar voren • Vul het in 	-	-	-
6	-	-	<ul style="list-style-type: none"> • Wat willen jullie weten? • Vul het in 	<ul style="list-style-type: none"> • Bedenk een vraag • Kwantitatief of kwalitatief 	-	-
7	-	-	<ul style="list-style-type: none"> • Wat willen jullie weten? • Vul het in 	<ul style="list-style-type: none"> • Bedenk een vraag • Kwantitatief of kwalitatief 	-	-
8	-	-	-	<ul style="list-style-type: none"> • Oefenen met kwantitatief onderzoek • Oefenen met kwalitatief onderzoek • Kwantitatief of kwalitatief? 	<ul style="list-style-type: none"> • Waar denk je aan bij.. • Woordzoeker 	-
9	-	-	-	-	<ul style="list-style-type: none"> • Stel je vraag • Woordzoeker 	-
10	-	-	-	-	<ul style="list-style-type: none"> • Zoek de verschillen • Woordzoeker 	-
11	-	-	-	-	-	<ul style="list-style-type: none"> • Zelf Rapporteren

Onderwerp: Kennismaking – Wat is onderzoek doen?

LEERBIJEENKOMST 1			
Leerdoelen		1	
Verwachte of aangenomen beginsituatie		De deelnemers hebben een opleiding tot ervaringsdeskundige afgerond.	
Onderdeel (tijdsindicatie)	Activiteit trainer (samen met de co-trainer)	Activiteit deelnemers	Hulpmiddelen
Introductie (10 min)	De trainer: <ul style="list-style-type: none"> • verwelkomt de deelnemers. • geeft uitleg over de opzet van de training. • bespreekt het programma van leerbijeenkomst 1. 	De deelnemer: <ul style="list-style-type: none"> • luistert. • stelt vragen waar nodig. 	Presentatie: Leerbijeenkomst 1 (slide 1,2,3)
Voorstellen (10 min)	<ul style="list-style-type: none"> • nodigt de deelnemers uit zich voor te stellen aan de groep. 	<ul style="list-style-type: none"> • stelt zichzelf voor. • luistert. 	Presentatie: Leerbijeenkomst 1 (slide 4)
Kennismaking (15 min)	<ul style="list-style-type: none"> • geeft de instructie met behulp van de werkvorm: 1 beeld. • neemt zelf deel aan de werkvorm door een foto te kiezen en te vertellen waarom hij of zij voor deze foto gekozen heeft. 	<ul style="list-style-type: none"> • volgt de instructie van de trainer op. • vertelt waarom hij of zij voor deze foto gekozen heeft. 	Presentatie: Leerbijeenkomst 1 (slide 5) Werkvorm: 1 beeld Benodigheden: Smartphone
Verwachtingen training (15 min)	<ul style="list-style-type: none"> • geeft de instructie met behulp van de werkvorm: Mijn bouwsteen. 	<ul style="list-style-type: none"> • volgt de instructie van de trainer op. • maakt de opdracht individueel. • licht het gegeven antwoord toe (indien gevraagd). 	Presentatie: Leerbijeenkomst 1 (slide 6) Werkvorm: Mijn bouwsteen Benodigheden: Uitgeprinte bouwstenen
Bespreken leerdoelen (10 min)	<ul style="list-style-type: none"> • toont het overzicht van de leerdoelen van deze training. • bespreekt het leerdoel van leerbijeenkomst 1. 	<ul style="list-style-type: none"> • luistert. • stelt vragen waar nodig. 	Presentatie: Leerbijeenkomst 1 (slide 7,8)

LEERBIJEENKOMST 1			
Onderdeel (tijdsindicatie)	Activiteit trainer (samen met de co-trainer)	Activiteit deelnemers	Hulpmiddelen
Onderzoek doen (40 min)	<ul style="list-style-type: none"> • geeft de instructie met behulp van de werkvorm: Waar denk je aan bij 'onderzoek doen'? 	<ul style="list-style-type: none"> • volgt de instructie van de trainer op. • maakt de opdracht individueel. • licht toe waarom hij of zij deze afbeeldingen heeft uitgeknipt en opgeplakt. 	<p>Presentatie: Leerbijeenkomst 1 (slide 9)</p> <p>Werkvorm: Waar denk je aan bij 'onderzoek doen'?</p> <p>Benodigdheden: Blanco vellen (A3), (oude) tijdschriften, scharen, lijm</p>
Theorie (10 min)	<ul style="list-style-type: none"> • geeft aan de hand van de presentatie uitleg over wat het doen van (wetenschappelijk) onderzoek is. 	<ul style="list-style-type: none"> • luistert. • stelt vragen waar nodig. 	<p>Presentatie: Leerbijeenkomst 1 (slide 10)</p>
Bespreken Thuisopdracht (10min)	<ul style="list-style-type: none"> • geeft deelnemers de instructie met behulp van de werkvorm: Thuisopdracht – Straatnamen. 	<ul style="list-style-type: none"> • luistert. • stelt vragen waar nodig. 	<p>Presentatie: Leerbijeenkomst 1 (slide 11)</p> <p>Werkvorm: Thuisopdracht – Straatnamen</p> <p>Benodigdheden: Smartphone of fotocamera</p>
Afsluiting (10 min)	<ul style="list-style-type: none"> • geeft deelnemers de instructie met behulp van de werkvorm: Letters. • neemt zelf deel aan de werkvorm door de opdracht ook uit te voeren. 	<ul style="list-style-type: none"> • volgt de instructie van de trainer op. 	<p>Presentatie: Leerbijeenkomst 1 (slide 12)</p> <p>Werkvorm: Letters</p> <p>Benodigdheden: blanco vellen (A4), stiften/pennen</p>

Onderwerp: Onderzoek – Waarom en waar?

LEERBIJEENKOMST 2			
Leerdoelen		1 t/m 4	
Verwachte of aangenomen beginsituatie		De deelnemers hebben deelgenomen aan leerbijeenkomst 1.	
Onderdeel (tijdsindicatie)	Activiteit trainer (samen met de co-trainer)	Activiteit deelnemers	Hulpmiddelen
Introductie (20 min)	De trainer: <ul style="list-style-type: none"> • verwelkomt de deelnemers en start een informeel gesprek met de klas om te vragen en zien hoe het met iedereen gaat. • bespreekt het programma van leerbijeenkomst 2. • bespreekt de leerdoelen van leerbijeenkomst 2. 	De deelnemer: <ul style="list-style-type: none"> • luistert. • neemt deel aan het gesprek. • stelt vragen waar nodig. 	Presentatie: Leerbijeenkomst 2 (slide 13,14,15)
Terugblik leerbijeenkomst 1 (10 min)	<ul style="list-style-type: none"> • herhaalt de kern van de theorie en kennis uit leerbijeenkomst 1. 	<ul style="list-style-type: none"> • luistert. • stelt vragen waar nodig. 	Presentatie: Leerbijeenkomst 2 (slide 16)
Bespreken thuisopdracht (35 min)	<ul style="list-style-type: none"> • geeft iedere deelnemer de beurt om de bevindingen van de thuisopdracht klassikaal te vertellen (zie werkvorm: Thuisopdracht – Straatnamen). • vraagt deelnemers hoe zij het vonden om een klein onderzoekje te doen. 	<ul style="list-style-type: none"> • luistert. • vertelt klassikaal de bevindingen van zijn of haar thuisopdracht • stelt waar nodig vragen aan mededeelnemers. • geeft antwoord op vragen van mededeelnemers of de trainer. 	Presentatie: Leerbijeenkomst 2 (slide 17) Werkvorm: Thuisopdracht – Straatnamen
Theorie (10 min)	<ul style="list-style-type: none"> • geeft aan de hand van de presentatie uitleg over de drie verschillende kennisbronnen. 	<ul style="list-style-type: none"> • luistert. • stelt vragen waar nodig. 	Presentatie: Leerbijeenkomst 2 (slide 18)

LEERBIJEENKOMST 2			
Onderdeel (tijdsindicatie)	Activiteit trainer (samen met de co-trainer)	Activiteit deelnemers	Hulpmiddelen
Toepassen theorie (20 min)	<ul style="list-style-type: none"> • geeft deelnemers de instructie met behulp van de werkvorm: Welke kennis? 	<ul style="list-style-type: none"> • volgt de instructies van de trainer op. 	<p>Presentatie: Leerbijeenkomst 2 (slide 19) Werkvorm: Welke kennis? Benodigheden: Tape, vellen papier (A3 of A4)</p>
Theorie (20 min)	<ul style="list-style-type: none"> • vertelt aan de hand van de presentatie waarom men onderzoek doet en wie er onderzoek doen. • toont filmpjes. 	<ul style="list-style-type: none"> • luistert. • stelt vragen waar nodig. • kijkt filmpjes. 	<p>Presentatie: Leerbijeenkomst 2 (slide 20 t/m 24)</p>
Afsluiting (15 min)	<ul style="list-style-type: none"> • geeft deelnemers de instructie met behulp van de werkvorm: Post it! • bewaart en ordent de sticky notes na afloop van de leerbijeenkomst. 	<ul style="list-style-type: none"> • volgt de instructies van de trainer op. 	<p>Presentatie: Leerbijeenkomst 2 (slide 25) Werkvorm: Post it! Benodigheden: Sticky notes</p>

Onderwerp: Het voorbereiden van een onderzoek – Deel I – De onderzoeksvraag

LEERBIJEENKOMST 3			
Leerdoelen		5, 6, 7	
Verwachte of aangenomen beginsituatie		De deelnemers hebben deelgenomen aan leerbijeenkomst 1 en 2.	
Onderdeel (tijdsindicatie)	Activiteit trainer (samen met de co-trainer)	Activiteit deelnemers	Hulpmiddelen
Introductie (20 min)	De trainer: <ul style="list-style-type: none"> • verwelkomt de deelnemers en start een informeel gesprek met de klas om te vragen en zien hoe het met iedereen gaat. • bespreekt het programma van leerbijeenkomst 3. • bespreekt de leerdoelen van leerbijeenkomst 3. 	De deelnemer: <ul style="list-style-type: none"> • luistert. • neemt deel aan het gesprek. • stelt vragen waar nodig. 	Presentatie: Leerbijeenkomst 3 (slide 26,27,28)
Terugblik leerbijeenkomst 2 (20 min)	<ul style="list-style-type: none"> • bespreekt de antwoorden die tijdens de vorige les zijn gegeven tijdens werkvorm: Post it! • herhaalt de kern van de theorie en kennis uit leerbijeenkomst 2. 	<ul style="list-style-type: none"> • luistert. • stelt vragen waar nodig. 	Presentatie: Leerbijeenkomst 3 (slide 29 t/m 33) Werkvorm: Post it! Benodigheden: Sticky notes met gegeven antwoorden tijdens leerbijeenkomst 2
Theorie (15 min)	<ul style="list-style-type: none"> • legt aan de hand van de presentatie uit dat onderzoek doen uit vier stappen bestaat. • legt uit dat wetenschappelijk onderzoek een cyclisch proces is (er ontstaan steeds nieuwe vragen). • gebruikt als metafoor voor een cyclus de appelboom. 	<ul style="list-style-type: none"> • luistert. • stelt vragen waar nodig. 	Presentatie: Leerbijeenkomst 3 (slide 34,35)

LEERBIJEENKOMST 3

Onderdeel (tijdsindicatie)	Activiteit trainer (samen met de co-trainer)	Activiteit deelnemers	Hulpmiddelen
Toepassen theorie (15 min)	<ul style="list-style-type: none"> • geeft deelnemers de instructie met behulp van de werkvorm: Doe een stap naar voren. 	<ul style="list-style-type: none"> • volgt de instructies van de trainer op. 	<p>Presentatie: Leerbijeenkomst 3 (slide 36)</p> <p>Werkvorm: Doe een stap naar voren</p>
Theorie (15 min)	<ul style="list-style-type: none"> • vertelt aan de hand van de presentatie uit welke twee onderdelen de stap voorbereiding bestaat en hoe bepaald wordt wat de vraag wordt van een onderzoek. 	<ul style="list-style-type: none"> • luistert. • stelt vragen waar nodig. 	<p>Presentatie: Leerbijeenkomst 3 (slide 37,38)</p>
Toepassen theorie (30 min)	<ul style="list-style-type: none"> • geeft deelnemers de instructie met behulp van de werkvorm: Wat willen jullie weten? 	<ul style="list-style-type: none"> • volgt de instructie van de trainer op. 	<p>Presentatie: Leerbijeenkomst 3 (slide 39)</p> <p>Werkvorm: Wat willen jullie weten?</p>
Afsluiting (15 min)	<ul style="list-style-type: none"> • geeft deelnemers de instructie met behulp van de werkvorm: Vul het in. 	<ul style="list-style-type: none"> • volgt de instructie van de trainer op. 	<p>Presentatie: Leerbijeenkomst 3 (slide 40)</p> <p>Werkvorm: Vul het in.</p> <p>Benodigheden: Deelnemershandleiding, pen</p>

Onderwerp: Het voorbereiden van een onderzoek – Deel II – Twee manieren van onderzoek

LEERBIJEENKOMST 4			
Leerdoelen		6, 7, 8	
Verwachte of aangenomen beginsituatie		De deelnemers hebben deelgenomen aan leerbijeenkomst 1 t/m 3	
Onderdeel (tijdsindicatie)	Activiteit trainer (samen met de co-trainer)	Activiteit deelnemers	Hulpmiddelen
Introductie (20 min)	De trainer: <ul style="list-style-type: none"> • verwelkomt de deelnemers en start een informeel gesprek met de klas om te vragen en zien hoe het met iedereen gaat. • bespreekt het programma van leerbijeenkomst 4. • bespreekt de leerdoelen van leerbijeenkomst 4. 	De deelnemer: <ul style="list-style-type: none"> • luistert. • stelt vragen waar nodig. 	Presentatie: Leerbijeenkomst 4 (slide 41,42,43)
Terugblik leerbijeenkomst 3 (5 min)	<ul style="list-style-type: none"> • herhaalt de kern van de theorie over deel 1 van de voorbereiding: hoe wordt de onderzoeksvraag bepaald? 	<ul style="list-style-type: none"> • luistert. • stelt vragen waar nodig. 	Presentatie: Leerbijeenkomst 4 (slide 44,45)
Terugblik (15 min)	<ul style="list-style-type: none"> • geeft deelnemers de instructie met behulp van de werkvorm: Bedenk een vraag. 	<ul style="list-style-type: none"> • volgt de instructies van de trainer op. 	Presentatie: Leerbijeenkomst 4 (slide 46) Werkvorm: Bedenk een vraag Benodigdheden: Associatiekaarten of online associatiekaarten, pen en papier
Theorie (10 min)	<ul style="list-style-type: none"> • introduceert deel 2 van de voorbereiding: Hoe kunnen we de vraag beantwoorden? 	<ul style="list-style-type: none"> • luistert. • stelt vragen waar nodig. 	Presentatie: Leerbijeenkomst 4 (slide 47)
Theorie (15 min)	<ul style="list-style-type: none"> • legt aan de hand van de presentatie uit wat kwantitatief onderzoek is. 	<ul style="list-style-type: none"> • luistert. • stelt vragen waar nodig. 	Presentatie: Leerbijeenkomst 4 (slide 48)

LEERBIJEENKOMST 4

Onderdeel (tijdsindicatie)	Activiteit trainer (samen met de co-trainer)	Activiteit deelnemers	Hulpmiddelen
Toepassen theorie (20 min)	<ul style="list-style-type: none"> • geeft deelnemers de instructie met behulp van de werkvorm: Oefenen met kwantitatief onderzoek. 	<ul style="list-style-type: none"> • volgt de instructies van de trainer op. 	<p>Presentatie: Leerbijeenkomst 4 (slide 49,50) Werkvorm: Oefenen met kwantitatief onderzoek Benodigdheden: Vragenlijst in deelnemershandleiding, pen</p>
Theorie (15 min)	<ul style="list-style-type: none"> • legt aan de hand van de presentatie uit wat kwalitatief onderzoek is. 	<ul style="list-style-type: none"> • luistert. • stelt vragen waar nodig. 	<p>Presentatie: Leerbijeenkomst 4 (slide 51)</p>
Toepassen theorie (20 min)	<ul style="list-style-type: none"> • geeft deelnemers de instructie met behulp van de werkvorm: Oefenen met kwalitatief onderzoek. 	<ul style="list-style-type: none"> • volgt de instructies van de trainer op. 	<p>Presentatie: Leerbijeenkomst 4 (slide 52,53) Werkvorm: Oefenen met kwalitatief onderzoek</p>
Afsluiting (10 min)	<ul style="list-style-type: none"> • illustreert het verschil tussen kwantitatief onderzoek nogmaals aan de hand van het voorbeeld rondom het uitdelen van gratis ijsjes. • geeft deelnemers de instructie met behulp van de werkvorm: Kwantitatief of kwalitatief? 	<ul style="list-style-type: none"> • luistert. • beantwoordt de vragen. 	<p>Presentatie: Leerbijeenkomst 4 (slide 54, 55) Werkvorm: Kwantitatief of kwalitatief?</p>

Onderwerp: Het verzamelen en analyseren van gegevens

LEERBIJEENKOMST 5			
Leerdoelen		8, 9, 10	
Verwachte of aangenomen beginsituatie		De deelnemers hebben deelgenomen aan leerbijeenkomst 1 t/m 4	
Onderdeel (tijdsindicatie)	Activiteit trainer (samen met de co-trainer)	Activiteit deelnemers	Hulpmiddelen
Introductie (20 min)	De trainer: <ul style="list-style-type: none"> • verwelkomt de deelnemers en start een informeel gesprek met de klas om te vragen en zien hoe het met iedereen gaat. • bespreekt het programma van leerbijeenkomst 5. • bespreekt de leerdoelen van leerbijeenkomst 5. 	De deelnemer: <ul style="list-style-type: none"> • luistert. • stelt vragen waar nodig. 	Presentatie: Leerbijeenkomst 5 (slide 56,57,58)
Terugblik (15 min)	<ul style="list-style-type: none"> • geeft deelnemers de instructie met behulp van de werkvorm: Waar denk je aan bij... 	<ul style="list-style-type: none"> • volgt de instructies van de trainer op. 	Presentatie: Leerbijeenkomst 5 (slide 59 t/m 62) Werkvorm: Waar denk je aan bij...
Terugblik leerbijeenkomst 4 (10 min)	<ul style="list-style-type: none"> • herhaalt de theorie over kwantitatief en kwalitatief onderzoek. 	<ul style="list-style-type: none"> • luistert. • stelt vragen waar nodig. 	Presentatie: Leerbijeenkomst 5 (slide 63 t/m 65)
Theorie (15 min)	<ul style="list-style-type: none"> • geeft uitleg over stap 2 van het doen van onderzoek: Gegevens verzamelen. • legt uit hoe gegevens verzameld kunnen worden. • legt uit waarmee gegevens verzameld kunnen worden. 	<ul style="list-style-type: none"> • luistert. • stelt vragen waar nodig. 	Presentatie: Leerbijeenkomst 5 (slide 66 t/m 71)
Toepassen theorie (20 min)	<ul style="list-style-type: none"> • geeft deelnemers de instructie met behulp van de werkvorm: Stel je vraag. 	<ul style="list-style-type: none"> • volgt de instructie van de trainer op. 	Presentatie: Leerbijeenkomst 5 (slide 72) Werkvorm: Stel je vraag

LEERBIJEENKOMST 5

Onderdeel (tijdsindicatie)	Activiteit trainer (samen met de co-trainer)	Activiteit deelnemers	Hulpmiddelen
Theorie (15 min)	<ul style="list-style-type: none"> • geeft uitleg over stap 3 van het doen van onderzoek: Analyseren. 	<ul style="list-style-type: none"> • luistert. • stelt vragen waar nodig. 	Presentatie: Leerbijeenkomst 5 (slide 73 t/m 80)
Toepassen theorie (20 min)	<ul style="list-style-type: none"> • geeft deelnemers de instructie met behulp van de werkvorm: Zoek de verschillen. 	<ul style="list-style-type: none"> • volgt de instructie van de trainer op. 	Presentatie: Leerbijeenkomst 5 (slide 81) Werkvorm: Zoek de verschillen
Afsluiten (15 min)	<ul style="list-style-type: none"> • geeft deelnemers de instructie met behulp van de werkvorm: Woordzoeker. 	<ul style="list-style-type: none"> • volgt de instructies van de trainer op. 	Presentatie: Leerbijeenkomst 5 (slide 82) Werkvorm: Woordzoeker Benodigheden: Woordzoeker uit deelnemershandleiding

Onderwerp: Rapporteren en delen van het resultaat

LEERBIJEENKOMST 6			
Leerdoelen		9, 10, 11	
Verwachte of aangenomen beginsituatie		De deelnemers hebben deelgenomen aan leerbijeenkomst 1 t/m 5	
Onderdeel (tijdsindicatie)	Activiteit trainer (samen met de co-trainer)	Activiteit deelnemers	Hulpmiddelen
Introductie (20 min)	De trainer: <ul style="list-style-type: none"> • verwelkomt de deelnemers en start een informeel gesprek met de klas om te vragen en zien hoe het met iedereen gaat. • bespreekt het programma van leerbijeenkomst 6. • bespreekt de leerdoelen van leerbijeenkomst 6. 	De deelnemer: <ul style="list-style-type: none"> • luistert. • stelt vragen waar nodig. 	Presentatie: Leerbijeenkomst 6 (slide 83,84,85)
Terugblik (20 min)	• geeft deelnemers de instructie met behulp van de werkvorm: Weet jij nog?	• volgt de instructies van de trainer op.	Presentatie: Leerbijeenkomst 6 (slide 86) Werkvorm: Weet jij nog? Benodigdheden: Pen en papier
Terugblik leerbijeenkomst 5 (10 min)	• herhaalt de kern van de theorie van stap 2 (verzamelen) en 3 (analyseren) van het doen van onderzoek.	• luistert. • stelt vragen waar nodig.	Presentatie: Leerbijeenkomst 6 (slide 87 t/m 92)
Theorie (20 min)	• geeft uitleg over stap 4 van het doen met onderzoek: Rapporteren en delen.	• luistert. • stelt vragen waar nodig.	Presentatie: Leerbijeenkomst 6 (slide 93 t/m 100) Benodigdheden: Filmpje: Bondgenoten (voorbeeld van een filmpje) Filmpje: Familie enzo (voorbeeld van een praktijkproduct)

LEERBIJEENKOMST 6

Onderdeel (tijdsindicatie)	Activiteit trainer (samen met de co-trainer)	Activiteit deelnemers	Hulpmiddelen
Toepassen theorie (40 min)	<ul style="list-style-type: none"> • geeft deelnemers de instructie met behulp van de werkvorm: Zelf rapporteren. 	<ul style="list-style-type: none"> • volgt de instructie van de trainer op. 	<p>Presentatie: Leerbijeenkomst 6 (slide 101) Werkvorm: Zelf rapporteren Benodigheden: vellen papier, lijm, scharen, potloden, (oude) tijdschriften</p>
Afsluiting (20 min)	<ul style="list-style-type: none"> • geeft deelnemers de instructie met behulp van de werkvorm: Complimentendouche. • sluit de training af en biedt de deelnemers de kans om vragen en opmerkingen die zij hebben over de training te stellen / maken. 	<ul style="list-style-type: none"> • volgt de instructie van de trainer op. • stelt vragen / geeft opmerkingen over de training. 	<p>Presentatie: Leerbijeenkomst 6 (slide 102, 103) Werkvorm: Complimentendouche</p>

1 beeld

Benodigheden

Iedere deelnemer heeft nodig:

- Eigen smartphone

Toelichting:

Geef deelnemers de instructie om de eigen smartphone te pakken en één foto uit te zoeken die iets laat zien wat belangrijk voor hen is (bijvoorbeeld een belangrijk persoon, een hobby of activiteit, een (huis)dier). Vertel de deelnemer dat de foto bedoeld is om kennis te maken met elkaar. De deelnemers bespreken vervolgens in de groep waarom ze deze foto hebben gekozen. De trainer en co-trainer doen zelf ook mee (kiezen een foto en bespreken waarom ze deze hebben gekozen).

Mijn bouwsteen

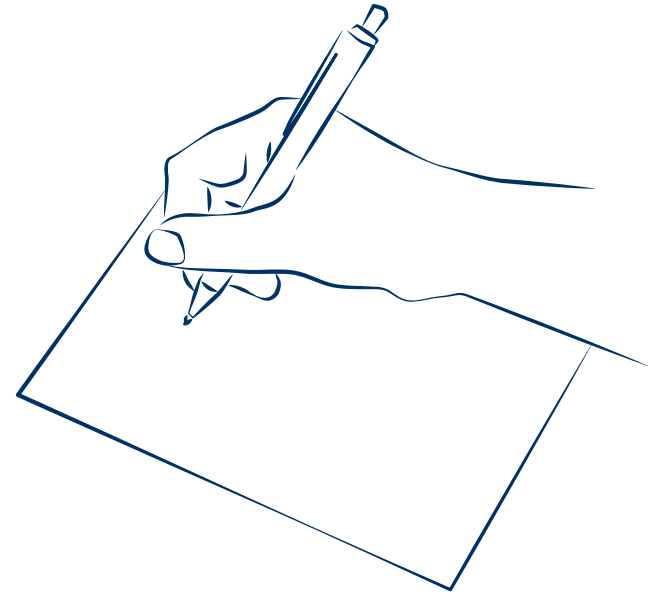
Benodigheden

Iedere deelnemer heeft nodig:

- Uitgeprinte bouwsteen
- Pen / stift

Toelichting:

Print voor elke deelnemer de bouwsteen op pagina 23 en deel deze uit. Geef deelnemers vervolgens de instructie om bij de bouwsteen te schrijven of te vertellen wat zij hopen te leren tijdens de training “Ervaringsdeskundigheid in onderzoek”. Vraag enkele deelnemers om hun antwoord klassikaal toe te lichten.

Vul het in

Wat hoop je te leren tijdens de training:

Waar denk je aan bij 'onderzoek doen'?

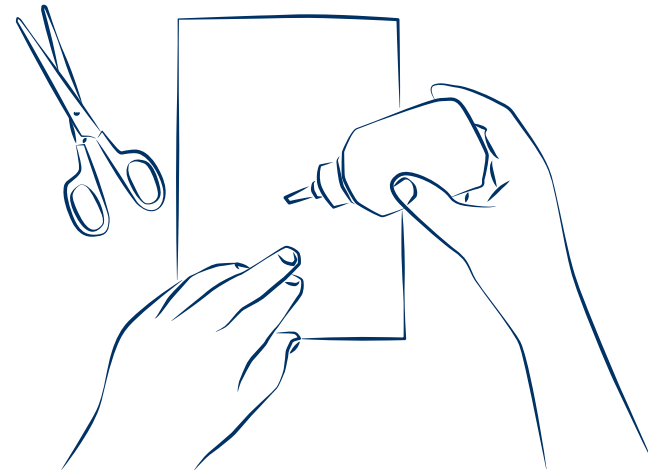
Benodigheden

Iedere deelnemer heeft nodig:

- Tijdschrift(en)
- Blanco vel (A3)
- Schaar
- Lijm

Toelichting:

Verzamel een aantal (mogelijk oude) verschillende soorten tijdschriften en deel deze uit aan de deelnemers, samen met de blanco vellen, lijm en scharen. Stel deelnemers de vraag waar zij aan denken bij 'onderzoek doen'? Wat roept het bij hen op? Geef deelnemers de instructie om in het tijdschrift naar afbeeldingen te zoeken die antwoord geven op deze vraag. Deelnemers knippen de afbeeldingen uit en plakken deze op een vel. Tijdens het uitvoeren van de instructie loop je rond en help je / beantwoord je vragen waar nodig. Als iedereen klaar is krijgt iedere deelnemer de mogelijkheid om (een aantal van zijn of haar) afbeeldingen klassikaal toe te lichten.

Thuisopdracht – straatnamen

Benodigheden

Iedere deelnemer heeft nodig:

- Smartphone of fotocamera

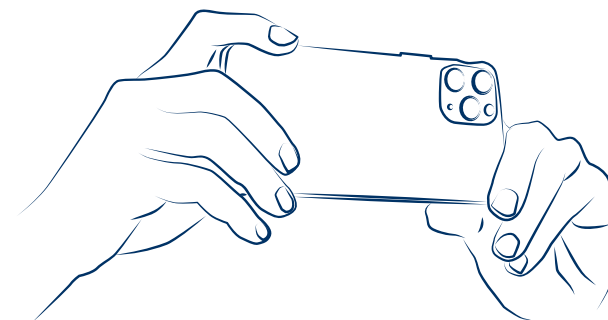
Toelichting

Als thuisopdracht gaan deelnemers in de buurt een klein onderzoekje doen. Geefhen de instructie om in hun eigen buurt vijf verschillende straatnaamborden te fotograferen. Vervolgens gaan zij onderzoek doen naar de straatnaam. Zij geven daarbij antwoord op de volgende vragen;

1. Wat is de betekenis van de straatnaam?
2. Waarom zou deze straat zo heten?
3. Heeft de betekenis van de straatnaam te maken met de buurt waar de straat zich bevindt?

De deelnemers doen onderzoek door vragen te stellen aan buurtbewoners of door op internet de straatnaam op te zoeken.

Tijdens de volgende leerbijeenkomst wordt deelnemers gevraagd om zijn of haar bevindingen van ten minste één van de vijf straatnamen toe te lichten (d.w.z. wat ze hebben gevonden en hoe ze dit gevonden hebben) en te vertellen hoe zij deze opdracht ervaren hebben. Wat vonden zij leuk / minder leuk? Wat ging goed / wat was lastig?

Letters

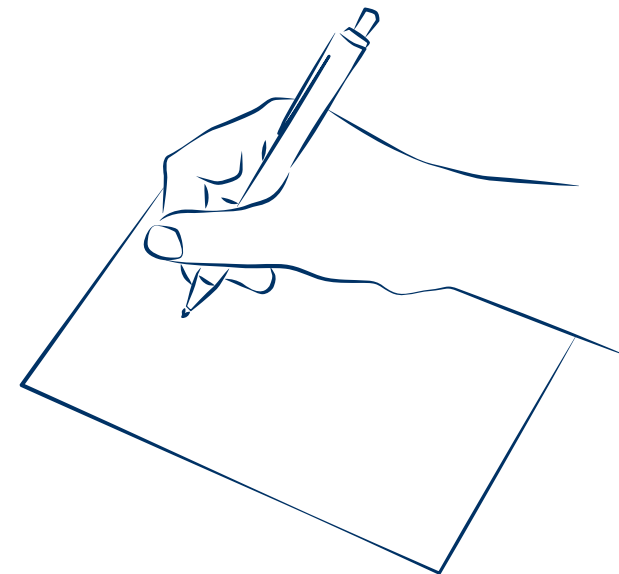
Benodigheden

Iedere deelnemer heeft nodig:

- Blanco vel (A4)
- Pen / stift

Toelichting

Deel de blanco vellen en stiften/pennen uit aan de deelnemers. Geef deelnemers de instructie om de eerste letter van hun naam groot op het vel papier te schrijven. Vervolgens krijgen deelnemers de opdracht om van deze letter een gezichtje te maken / aan de hand van deze letter een gezichtje te tekenen. Daarna krijgt iedere deelnemer de beurt in de klas om het gezichtje te laten zien en in 1 woord (die begint met de letter van de naam) te vertellen wat ze van de eerste leerbijeenkomst vonden. Bijvoorbeeld, Irene tekent een I, maakt hier een gezichtje van en vertelt dat zij de leerbijeenkomst interessant vond. De trainer en co-trainer doen ook mee met deze opdracht.

Welke kennis?

Benodigheden

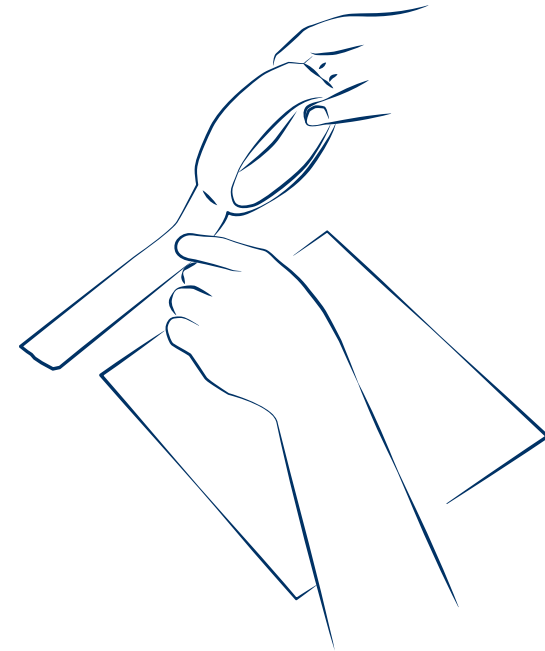
- Tape
- Drie blanco vellen (A3 of A4)

Toelichting

Schrijf op de drie vellen papier de drie soorten kennis (één kennissoort per vel): ervaringskennis, professionele kennis en wetenschappelijke kennis. Tape drie grote vlakken op de vloer van de ruimte en plaats de drie vellen afzonderlijk in de verschillende vakken. Stel deelnemers de volgende vragen en geef hen de instructie om als antwoord in het bijbehorende vak te gaan staan.

Over welke vorm van kennis hebben we het als het gaat om:

- Kennis van begeleiders?
- Kennis van mensen met een verstandelijke beperking?
- Kennis van ervaringsdeskundigen?
- Kennis van onderzoekers?
- Kennis van ouders van kinderen met een verstandelijke beperking?
- Kennis uit (wetenschappelijke) artikelen?
- Kennis van gedragsdeskundigen / psychologen / orthopedagogen?
- Kennis van vrienden van mensen met een verstandelijke beperking?
- Kennis van managers?
- De belangrijkste vorm van kennis? (*Strikvraag om de werkvorm af te sluiten met de boodschap dat alle vormen van kennis even belangrijk zijn en gelijkwaardig zijn aan elkaar*)

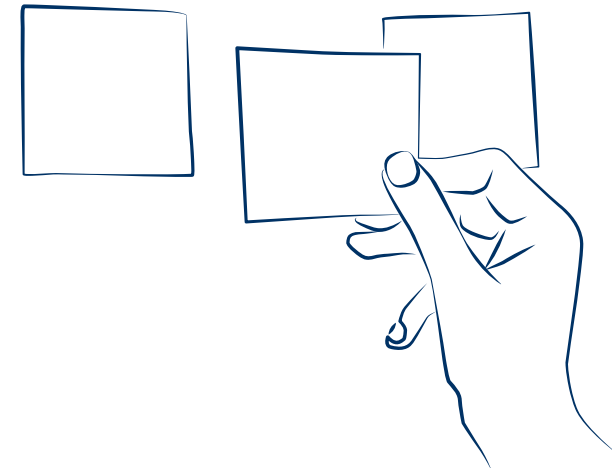
Post it!

Benodigheden

- Sticky notes (3 per deelnemer)
- Bord

Toelichting

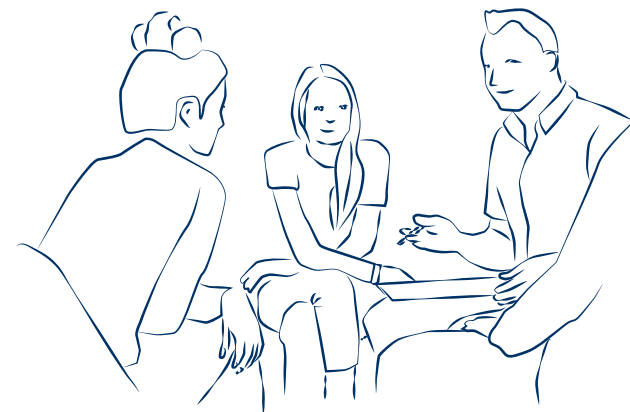
Deel de sticky notes uit aan de deelnemers (3 per deelnemer). Geef deelnemers de instructie om op elke sticky note één ding te schrijven wat ze vandaag geleerd hebben. Vervolgens plakken de deelnemers hun sticky notes op het bord en lopen rond om de sticky notes van de andere deelnemers te bekijken. Na afloop van de leerbijeenkomst ordent de trainer de sticky notes op basis van de antwoorden, bewaart hij of zij de sticky notes en bespreekt een aantal van de antwoorden met de klas als vorm van terugblik en herhaling leerbijeenkomst 2.

Doe een stap naar voren

Toelichting

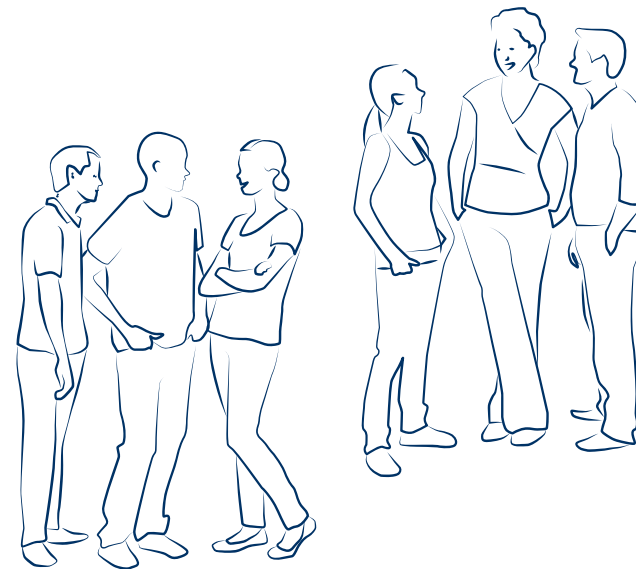
De opdracht wordt gedaan in een kring. Geef deelnemers de instructie om in een kring te gaan staan / zitten. Als trainer sta / zit je ook in de kring. Geef deelnemers de instructie dat ze een stap naar voren doen / ze naar voren komen in de kring als het antwoord op de vragen die je gaat stellen 'ja' is (en bij 'nee' blijf je staan of zitten). Stel vervolgens per onderzoeksstap (1. voorbereiding, 2. gegevens verzamelen, 3. analyseren, 4. rapporteren en delen) de vraag wie het leuk lijkt of vindt om deze stap uit te voeren (bijvoorbeeld 'Wie vindt het leuk om gegevens te verzamelen?'). Vraag per stap een aantal deelnemers waarom ze ervoor hebben gekozen om wel of niet naar voren te stappen / te komen.

Wat willen jullie weten?

Toelichting

Verdeel de groep in twee groepen. Geef deelnemers de instructie om per groep gezamenlijk vragen te bedenken die zij interessant vinden in de zorg voor mensen met een verstandelijke beperking. Het gaat om vragen rondom het thema 'vrijheid'. Vraag de twee groepen vervolgens om hun vragen aan elkaar te vertellen. Stimuleer deelnemers om te vertellen waarom zij deze vragen interessant vinden en hebben gekozen.

Vul het in

Benodigheden

Iedere deelnemer heeft nodig:

- Pen
- Deelnemershandleiding

Toelichting

Geef deelnemers de instructie om naar de opdracht 'Vul het in' in de deelnemershandleiding te gaan. Geef deelnemers vervolgens de instructie om in onderstaande tekst (klassikaal tonen in de presentatie) de missende onderdelen in te vullen en op te schrijven bij de betreffende letter.

Onderzoek begint met een ...**(A)**.... Om de vraag te beantwoorden zijn drie soorten kennis belangrijk, namelijk ervaringskennis, ...**(B)**... kennis en ...**(C)**... kennis. Onderzoek doen bestaat uit ...**(D)**... stappen, namelijk: voorbereiding, ...**(E)**..., analyseren en ...**(F)**.... Om te weten welke vraag we moeten beantwoorden hebben we ...**(G)**... en doen we een literatuurstudie.

Bespreek vervolgens klassikaal de (goede) antwoorden:

- A) vraag
- B) professionele
- C) wetenschappelijke
- D) vier
- E) gegevens verzamelen
- F) rapporteren en delen
- G) gesprekken met de zorgpraktijk

Vul het in

Mijn antwoorden:

- A. _____
- B. _____
- C. _____
- D. _____
- E. _____
- F. _____
- G. _____

Bedenk een vraag

Benodigheden

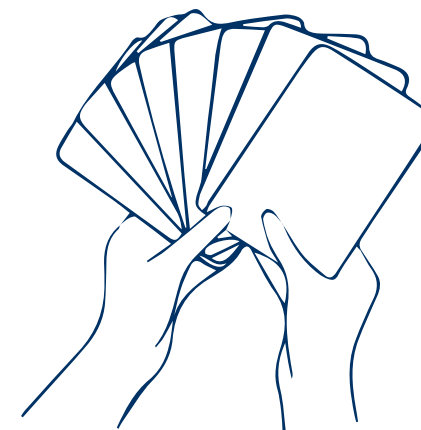
- Associatiekaarten (deze zijn eventueel ook gratis online te vinden, het afdrukken van de online afbeeldingen is het makkelijkste voor deze werkvorm)
- Pen en papier

Toelichting

Elke deelnemer kiest uit de associatiekaarten drie willekeurige afbeeldingen. Bij elke afbeelding bedenkt de deelnemer een onderzoeksvraag. Bijvoorbeeld (bij afbeelding van iemand die slaapt): Wat is de invloed van slecht slapen op hoe mensen zich overdag voelen?

De vragen schrijft de deelnemer op en levert deze in bij de trainer.

De trainer rond de werkvorm af door verschillende vragen die de deelnemers hebben bedacht klassikaal te benoemen.

Oefenen met kwantitatief onderzoek

Benodigheden

Iedere deelnemer heeft nodig:

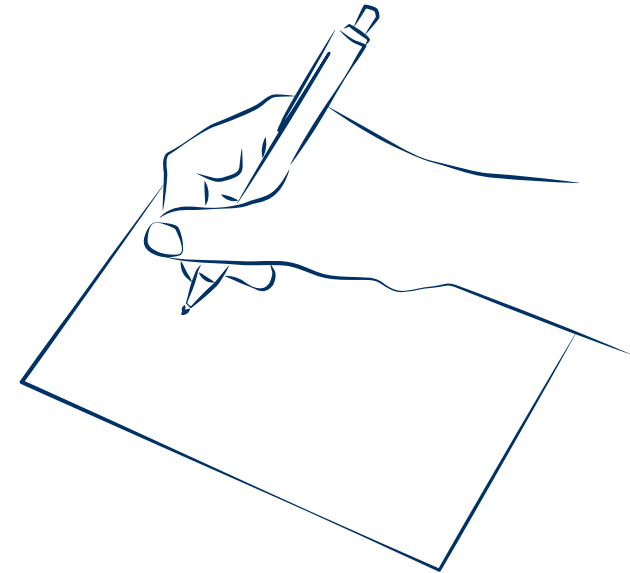
- Vragenlijst kwantitatief onderzoek

Toelichting

Verwijs de deelnemers naar de vragenlijst in de deelnemershandleiding (pagina 11/12). De deelnemers vullen de vragenlijst voor zichzelf in.

Na afloop van het invullen bespreekt de trainer het invullen van de vragenlijst na. De trainer gebruikt hierbij de volgende vragen:

- Wat zou de onderzoeksvraag voor deze vragenlijst kunnen zijn?
- Waaraan zou je kunnen herkennen dat het om kwantitatief onderzoek gaat?

Motivatieragelijst voor ondersteuning

Noud Frielink, Carlo Schuengel, Petri Embregts

De volgende vragen gaan over redenen waarom u iets doet, in dit geval waarom u begeleiding wil behouden. Geef aan of u het eens bent of niet met de onderstaande stellingen. U hebt de volgende antwoordmogelijkheden: **1** helemaal niet / **2** niet / **3** neutraal / **4** wel / **5** helemaal wel.

Ik wil begeleiding houden omdat...

	1	2	3	4	5
	helemaal niet	niet	neutraal	wel	helemaal wel
Ik ben er helemaal niet mee bezig waarom ik begeleiding zou willen	☐	☐	☐	☐	☐
Ik wil begeleiding houden omdat ik het anders slecht van mezelf zou vinden	☐	☐	☐	☐	☐
Ik wil begeleiding houden omdat andere mensen anders boos op me zouden zijn	☐	☐	☐	☐	☐
Ik wil begeleiding houden omdat ik me anders een mislukking zou voelen	☐	☐	☐	☐	☐
Ik wil begeleiding houden omdat ik vind dat het de beste manier is om mezelf te helpen	☐	☐	☐	☐	☐
Ik wil begeleiding houden omdat andere mensen vinden dat ik dat moet doen	☐	☐	☐	☐	☐
Ik wil begeleiding houden omdat ik mezelf beter voel als ik begeleiding krijg	☐	☐	☐	☐	☐
Ik wil begeleiding houden omdat het anders moeilijk is om mijn doelen te bereiken	☐	☐	☐	☐	☐
Ik wil begeleiding houden omdat het voor mij makkelijker is om te doen wat begeleiding zegt dan om er zelf over na te denken	☐	☐	☐	☐	☐
Ik wil begeleiding houden omdat ik alleen tevreden met mezelf kan zijn als ik begeleiding krijg	☐	☐	☐	☐	☐
Ik wil begeleiding houden omdat het een uitdaging is om mijn doelen te bereiken	☐	☐	☐	☐	☐
Ik wil begeleiding houden omdat ik er plezier aan beleef	☐	☐	☐	☐	☐

Ik houd me aan mijn begeleidingsafspraken omdat...

1 helemaal niet
2 niet
3 neutraal
4 wel
5 helemaal wel

Ik heb geen idee waarom ik me aan mijn begeleidingsafspraken zou houden

Ik houd me aan mijn begeleidingsafspraken omdat ik dat leuk vind om te doen

Ik houd me aan mijn begeleidingsafspraken omdat ik denk dat ze me helpen mijn doelen te bereiken

Ik houd me aan mijn begeleidingsafspraken omdat ik bang ben dat ik anders problemen krijg met de begeleiding

Ik houd me aan mijn begeleidingsafspraken omdat mensen dan vinden dat ik luister naar wat anderen zeggen dat ik zou moeten doen

Ik houd me aan mijn begeleidingsafspraken omdat ik het belangrijk vind dat het mij echt wat op gaat leveren

Ik houd me aan mijn begeleidingsafspraken omdat het boeiend is mijn verbeteringen te zien

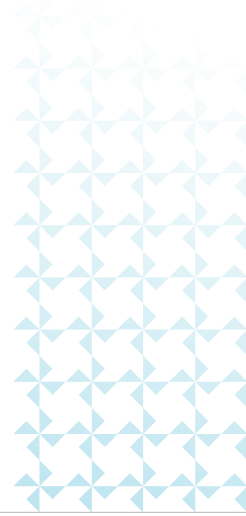
Ik houd me aan mijn begeleidingsafspraken om aan mezelf te bewijzen dat ik een doorzetter ben

Ik houd me aan mijn begeleidingsafspraken omdat het helpt bij het oplossen van mijn problemen

Ik houd me aan mijn begeleidingsafspraken omdat het past bij wie ik ben als persoon

Ik houd me aan mijn begeleidingsafspraken omdat ik trots op mezelf ben als ik volhoud

De vragenlijst is gebaseerd op het postdoc project van dr. Noud Frielink. De Academische Werkplaats Leven met een verstandelijke beperking (AWVB) voerde dit onderzoek uit met financiering vanuit ZonMw. Dr. Noud Frielink voerde het onderzoek samen met prof. dr. Carlo Schuengel en prof. dr. Petri Embregts uit. De psychometrische kwaliteiten van de vragenlijst staan beschreven in het volgende artikel: Frielink, N., Schuengel, C., & Embregts, P. J. C. M. (2021). *Evaluating the self-determination continuum towards seeking support among people with mild to borderline intellectual disabilities. Journal of Intellectual Disability Research, 65(4), 348-360.*

www.tilburguniversity.edu/tranzo-awvb

**AW
VB**
verstaan en
verbinden

TILBURG

UNIVERSITY

Oefenen met kwalitatief onderzoek

Benodigheden

- Interviewvragen kwalitatief onderzoek

Toelichting

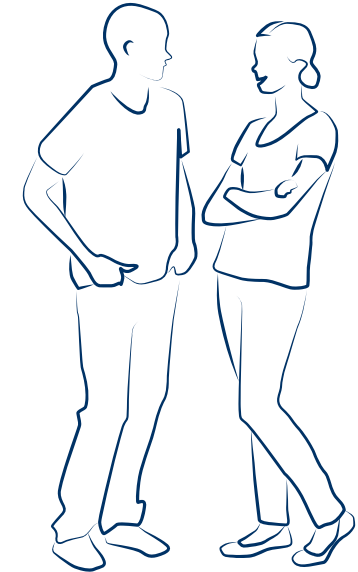
Verdeel de groep in tweetallen. Alle tweetallen gaan bij elkaar een interview afnemen. De deelnemers spreken af wie de interviewer is en wie er wordt geïnterviewd.

Interviewvragen:

- Vind je het belangrijk om zelf te kunnen kiezen? Waarom?
- Vind je dat je voldoende zelf kunt kiezen? Waarom wel of waarom niet?
- Over wat voor soort dingen kun jij zelf keuzes maken?
- Hoe is het voor jou om zelf te kiezen wat je wilt?
- Hoe helpt jouw begeleider jou hierbij?
- Wat vind jij van de hulp van jouw begeleider?

Na afloop van het interview bespreek je het invullen van de vragenlijst klassikaal na en stel je de deelnemers de vragen:

- Waaraan zou je kunnen herkennen dat het om kwalitatief onderzoek gaat?
- Wat was voor jou het grootste verschil tussen het invullen van de vragenlijst en het beantwoorden van de interviewvragen?

Kwantitatief of kwalitatief?

Toelichting

Stel klassikaal de volgende vragen en geef om de beurt een deelnemer de mogelijkheid om antwoord te geven;

Kwantitatief of kwalitatief onderzoek?

Bij welke manier...

- Verzamel je cijfers?
- Verzamel je informatie door een interview?
- Verzamel je meningen en wensen?
- Gebruik je enquêtes en vragenlijsten?
- Verzamel je verhalen van deelnemers?
- Verzamel je informatie over een grote groep?

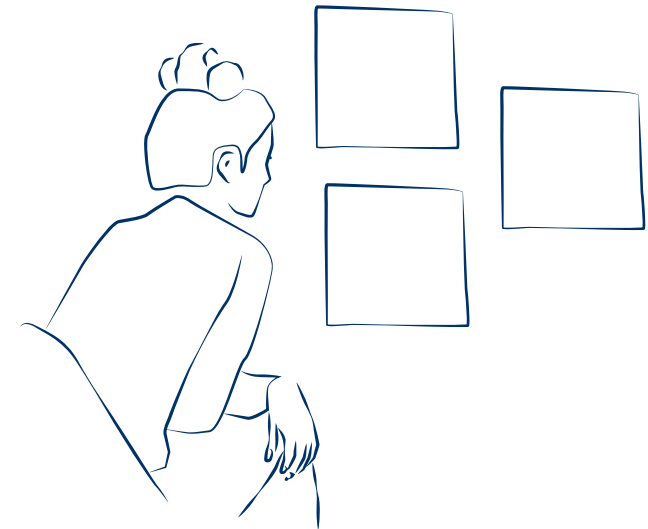
Waar denk je aan bij...

Benodigheden

- De afbeeldingen in de presentatie

Toelichting

Toon de 'terugblik' afbeeldingen uit de presentatie aan de deelnemers en stel bij elke afbeelding de vraag: "waar denk je aan bij...?"

Stel je vraag

Benodigheden

- 2 stoelen
- Schoolbord/whiteboard

Toelichting

Maak een bankje van 2 stoelen voorin de ruimte en schrijf de woorden, wie, welk, waarvoor, wat, waar, waarom, wanneer en hoe op het bord. Kies twee deelnemers die op het bankje gaan zitten.

Deelnemer 1 interviewt deelnemer 2 over zijn/haar favoriete televisieprogramma/serie. De andere deelnemers zijn toehoorders. Als de deelnemers een vraag horen van deelnemer 1 welke niet begint met de woorden wie, welk, waarvoor, wat, waar, waarom, wanneer of hoe is de deelnemer "af". Vervolgens is deelnemer 2 aan de beurt om vragen te stellen aan een nieuwe deelnemer die op het bankje plaatsneemt. Wissel zo vaak om dat iedereen aan de beurt is geweest.

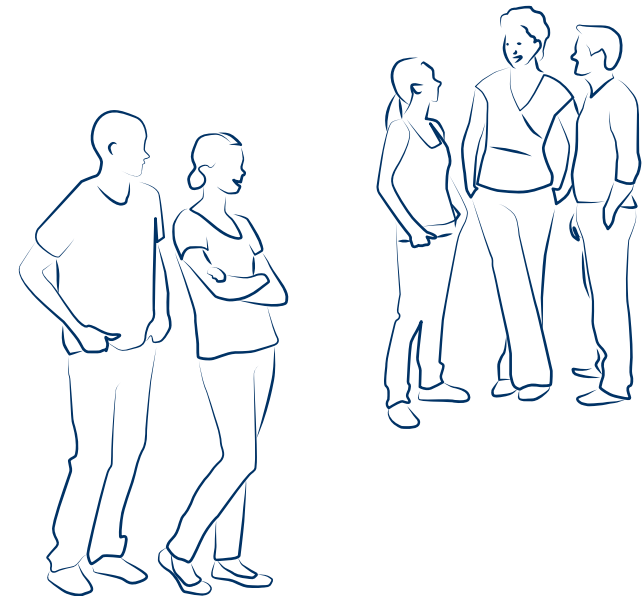

Zoek de verschillen

Toelichting

Vraag 2 tot 3 deelnemers naar voren te komen, zij nemen samen een houding aan. Een (of twee) deelnemers moeten deze samenstelling goed bekijken en vervolgens gaan zij naar de gang. De deelnemers die in de houding staan veranderen 3 onopvallende dingen aan de houding, kleding, uitdrukking, positie etc.

Als zij klaar zijn mag de deelnemer die op de gang staat terugkomen. Hij/zij moet de verschillen zoeken. Deze oefening kan worden herhaald met verschillende samenstellingen van deelnemers.

Woordzoeker

Benodigheden

Iedere deelnemer heeft nodig:

- Woordzoeker uit deelnemershandleiding

Toelichting

Verwijs de deelnemers naar de woordzoeker in de deelnemershandleiding (pagina 13). Geef de deelnemers de instructie om (eventueel samen) de woordzoeker te maken. Nadat de deelnemers klaar zijn worden de betekenissen van de woorden gezamenlijk doorgenomen.

Vind de woorden

ANALYSEREN - BEREKENING - DATA
INTERVIEW - VRAGEN

N	E	W	C	N	L	B	N	S	E
I	N	T	E	R	V	I	E	W	N
N	E	R	E	S	Y	L	A	N	A
S	U	O	Y	A	L	B	V	C	S
T	K	Z	Q	V	R	A	G	E	N
Q	D	A	T	A	D	D	M	P	F
G	N	I	N	E	K	E	R	E	P
G	U	Q	K	Q	K	K	Z	V	S
F	R	U	L	X	Z	I	M	W	N
A	H	N	Q	D	V	I	J	B	C

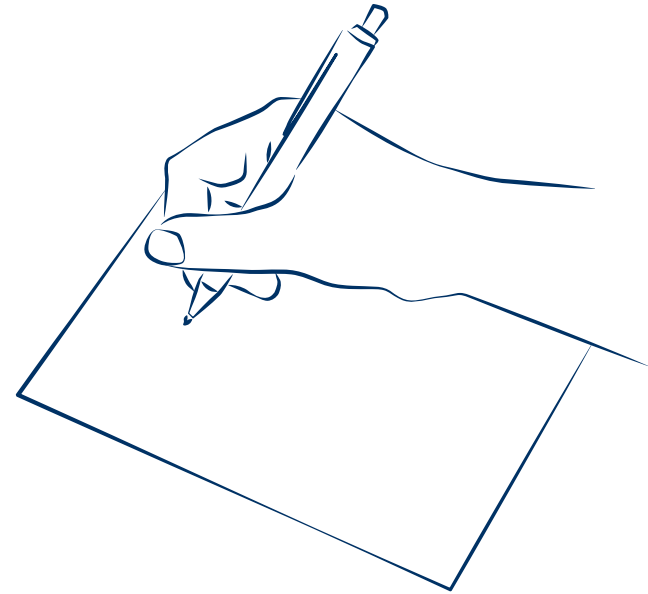
Weet jij nog?

Benodigheden

- Pen en papier

Toelichting

Maak 2 teams en geef de deelnemers 10 minuten de tijd om 5 vragen over de inhoud van de training die tot nu toe aan bod is gekomen (Stap 1 t/m 3 van het doen van onderzoek) te verzinnen. De vragen gaan dus over wat zij tot nu toe geleerd hebben. De teams stellen elkaar om de beurt een vraag.

Zelf rapporteren

Benodigheden

Iedere deelnemer heeft nodig:

- Papier, lijm, scharen, potloden
- (Oude) tijdschriften

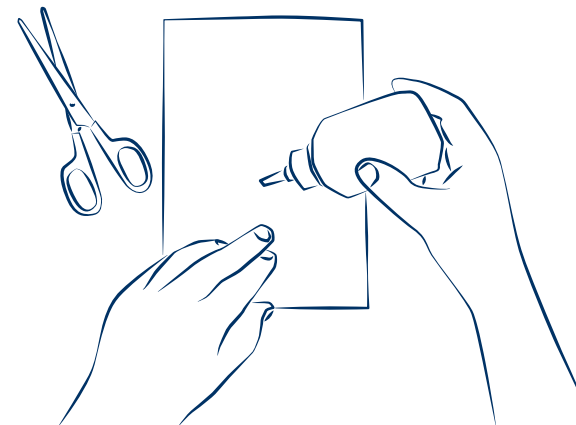
Toelichting

Geef de deelnemers de instructie om een moodboard / collage of tekening te maken over de training.

Maak gebruik van de volgende vragen:

- Hoe voelde jij je tijdens de training?
- Wat heb je tijdens de training geleerd?
- Wat vond je het leukste aan de training?
- Wat vond je minder leuk aan de training?

Loop terwijl de deelnemers met de opdracht bezig zijn rond en beantwoord vragen of geef hulp aan de deelnemers waar nodig. Vraag als iedereen klaar is iedere deelnemer zijn of haar moodboard te presenteren / toe te lichten.

Complimentendouche

Toelichting

Geef de deelnemers de instructie in een kring te gaan staan en kies een deelnemer die in het midden van de kring gaat staan. De anderen, waaronder ook de trainers strooien gedurende 2 minuten complimenten uit over deze deelnemer. De complimenten gaan over de deelname aan de training. De persoon in het midden laat alles over zich heen komen. Iedere deelnemer komt aan de beurt om in het midden te gaan staan en een complimentendouche te ontvangen. De trainer en co-trainer komen ook (als alle deelnemers in het midden hebben gestaan) aan de beurt.

